

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ev. ref. lelkész.
TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
„Egyházi Ertekezlete“

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor
Fél évre . 2 kor. Egy számára 10 fill

Lapunk olvasóit újólaj is kérjük, hogy előfizetési díjaikat mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Előfizetési díjak: egész évre 4 korona, félévre 2 korona, negyedévre 1 korona.

A „Vasárnap“ kiadóhivatala.

Anyaszentegyházunk közvetlenebb szolgálata felé.

A Vasárnap célja sohasem az volt, hogy egyházpolitikát fűzzön. Olvasóinknak felvilágosítására nyilvántartottuk ugyan a felmerült kérdéseket s elszámoltunk azoknak megoldásáról, de szigorúan őrizkedtünk attól, hogy bírálatot gyakoroljunk, mivel a mi feladatunk nem a hivatalos egyházi funkciók és szervezeti kérdések megoldása, hanem az egyháztársadalmi, helyesebben ev. ref. egyházas és vallásos élet emelése s ennek szolgálata.

Ezen az úton maradunk tovább is. Épen ezért nem fogjuk a legközelebről lefolyt egyházkerületi közgyűlés munkáját sem tárgyalni, bírálni, csak megállapítjuk, hogy ez a régi, nagy, szinte mondhatnók történelmi idők zárókövét letéve, új útra tért. Oly útra, amely a református egyház demokratikus jellegével jobban összeegyeztethető. A lényeg az, hogy egyházkerüle-

tünk eddigi szervezete az egyetemes magyar ref. egyház törvényei szerint megváltoztatva, a közgyűlési tagok száma is leszállított és pedig: a világiak, tanárok, lelkészek létszámából egyformán s a kép, melyet magunk előtt látunk azért egyöntetűbb az eddiginél s biztató kilátást nyújt a békés és egyetértő munkára.

Kétségtelen az, hogy sokaknak fájdalmas és lehangoló lehet az eddig birt és gyakorolt jogok elvesztése s méltányoljuk azon érzékenységet, a mely a világi elemet s főként a gondnoki-kart s a tanári testületek tagjait betölti. Ámdé, mindnyájunknak el kell, hogy ismerjük, miszerint az irtézkedés megtörtént, a határozat meghozott s be kell, hogy lássuk azt is, miszerint sem nehézményekkel, sem duzzogással, sem érzékenykedéssel nem szolgálhatjuk anyaszentegyházunk érdekeit, ami pedig itt Erdélyben egyúttal nemzeti érdek.

Hadd lássuk azért az ő szolgálataikat közvetlen az anyaszentegyház szolgálatában egyháztársadalmi téren! Hiszen legnagyobb részüket amúgy is annyira igénybe vette és elfoglalta az egyházi élet hivatali ügyintézésének kötelezettsége, hogy a mikor ezt teljesítették többre nem vágytak, sőt méltán úgy gondolkodtak, hogy ők egy téren eleget tévén kötelmeiknek, egyéb feladatok betöltésével foglalkozzék más. Innen volt

az, hogy egyháztársadalmi életünk fejlesztésére alkalmas szervezeteink s így első sorban egyházi értekezleteink közülök igen-igen soknak nélkülözötte nagyon értékes, útmutató, közbenjáró, sőt vezető munkakedvét és tehetségét.

Kérve kérjük azért egyházkerületünk illetékes tényezőit: *a lelkészi, gondnoki és tanári kart, hogy félretéve minden érzékenykedést s elfeledve minden személyi keserőséget, odaadó gonddal fordítsák erőiket ama térre, a hol legáldásosabban tevékenykedhetnek erdélyi református anyaszentegyházunk s református magyar népünk javára.* Főként lelkipásztorainkat kérjük arra, miszerint a maguk hatáskörében a legtappintatosabban járjanak közbe, hogy egyházi életünket megrázkodtatás ne érje. Ezt pedig elérhetik az által, hogy azon egyházi kiválóságainkat, akik az egyházi közéletben szerepre hivatott tényezők voltak, igyekezzenek bevonni az egyháztársadalmi élet fellendítésére szolgáló munkásságra, belmissziói alkotások létesítésére s azoknak gondozására.

Mert abban van az igazság, hogy aki egyházához hű, becsületes és igaz volt, megmaradhat ilyennek ezután is. Senki ezen jogot és kötelességet el nem veszi, sőt az egyházi élet ezt a hűséget, becsületességet és igazságot kiválóan igényli a jövőre is.

Szervezetlenek vagyunk. Szervezkedjünk minden vonalon!

Fejlődő, átalakulásban levő társadalmunkban megőrizni és tovább fejleszteni a szabadságnak, felelősségének és az alkotó evangéliumi keresztységnek ideáljait nem lehet egyedül a lelkészi kar kötelessége!

Mily gyönyörű feladat: meggyőzni ezt a mai utramontarisztikus *magyar világot* arról, hogy a mostani modern haladás és műveltség fényével, dicsőségével oly hűen pompázik — sohasem jött volna létre a reformáció nélkül. De ez a mai haladás sem fog üdvös úton megmaradni reformáció nélkül. A mai társadalmi viszonyok korántsem kielégítőek. Épen azért a református anyaszentegyház részt kér a dicsőségből és kötelessége résztvenni a bajok számításában is. De munkások kellene, buzgó harcosok. Ez a munka és harc pedig nem egyedül a lelkeszségé, nem az ő előjoga,

mert mindnyájan szent nép és királyi papság vagyunk.

A szociális, gazdasági, ipari kérdéseknek evangéliumi, krisztusi alapokon megoldása, egyes egyházközégekben, a közegyházban felmerülő bajok orvoslása mind méltó feladatok. Iparoszállók, tanonc, segéd otthonok, ifjusági-, gazdasági munkás-, temetkezési és segélyező egyletek szervezése és vezetése csak világi férfaink segédelmével lehet.

Mennyi teendő vár reánk az élet nagy feladatainál, hol érvényesíteni kell ev. ref. egyházi szellemünket. A vasárnapi munkaszünet, alkoholizmus, elhagyott gyermekek ügye, bukott lányok védelme, cseléd otthonok, árva-, kórházak, foglalkoztató műhelyek létesítése azok fentartása s a bűnbeesett hitrokonoknak büntetésük kiállása után való elgondozása vajjon nem méltó kárpótlás-e azok számára, akik igazán lélek szerint érdeklődnek az anyaszentegyház javai iránt?

Ezek pedig nagy kérdéseink s az erdélyi egyházkerületi, egyháztársadalmi élet nagy feladatai.

Előre tehát erre az útra!

A jó Isten, aki anyaszentegyházuk hajóját mindig átvezette a nehéz viharok által felvert hullámok romboló áradatán, adjon türelmet, bizalmat, jószándékot, szeretetet egyházunk szolgálatára, az érette való önmegtágadásra.

Tóthfalusi József.

A szociálizmus és a vallás.

A szociálizmus, mint az individualizmus ellentéte a társadalom minden rétegét valóban egyforma jogokkal akarja fölruházni, közintézményekkel mindenkinek egyformán lehetővé tenni, hogy eszét fejlessze, tehetségét és munkabírását érvényesítse s hogy szabad és boldog legyen. Azt akarja, hogy az emberek természetes különbségein kívül mesterségesek fel ne állíttassanak, hogy az egyes ember érdeke ne ütközzék össze embertársai, különösen az azon egy hivatásuaknak érdekével, s hogy nyert hasznunk, kivívott eredményeink, sikeres munkálkodásunk a társadalom minden tagjának szolgáljanak előnyére és örömére.

A szociálizmus e szerint igazán ellenkező irányban halad, mint a liberálizmus, s a szocialista azért tartja a burzsoát leggonoszabb ellenségének, mert ez ragaszkodik leginkább a liberálizmushoz.

Hogy nincs helyes ok nélkül, a mit a szociáliz-

musnak ideális célul kitűztek, arról meggyőződhetünk különösen, ha látjuk, hogy hazánk földjének dus termékenysége dacára, mely tizszer annyi embernek, mint a mennyien vagyunk, adhatna bőségesen kenyeret soknak közülünk nincs betevő falatja; hogy sokan, kik örömet dolgoznak, nem kapnak munkát, jóllehet sok a tennivaló nálunk; hogy a nép nagyobb része egy kisebbségtől vezetetik és kizsákmányoltatik; hogy a tömegnek nevezett nép nem önnön erejéből szervezkedik, nem is képez szerves egészet, a kivivott kultúrában alig részes, ennek áldását, szépségét igazságát nem ismeri. Erkölcsileg nem öntudatos, szellemileg elmaradt és függő anyagilag koldusbothoz kötött, — ilyen a nép többsége.

Hogyan véli a szociálizmus célját elérhetni?

A reform-szociálizmus, melynek programja korántsem azonos a szociáldemokratákéval s melynek tanait nagynevű tudósok fejtegették és vallják, mindezekelőtt azt kívánja, hogy szabad legyen a föld, mindnyájunknak anyaföldje, táplálója s terméke azé legyen, a ki műveli, munkálja. Szabad is volt mindaddig a míg erőszakos foglalással birtokukba nem vették a hatalmasok, tulajdonuknak nem proklamáltak vagy proklamáltatták s annak megerősítésére a tulajdonjogról szóló törvénybe a földbirtokot is föl nem vették. A kisebbség így lett a többség urává s így történik, hogy a nép sokaságának munkájából a kisebbség dőzsöl, míg maga a nép nyomorog.

A föld fölzsabadításával, mely a progresszív adó és az öröklés korlátozásával előkészített kisajátítás által valósíthatnák meg s mely az állam birtokába juttatná a termőföldet mind, azt érnék el első sorban, hogy a bőséget teremtő földműves nem volna a legszegényebb az országban, nem szükkölnék kenyér nélkül s hogy senki sem lehetne minden fáradság nélkül nagy birtokok élvezője. Sok előny örökölhető testi kiválósággal, szellemi erővel és szellemi fejlődő képességgel és sok előnyben részesít a művelt, gondos nevelés. Igazságtalanság azt még ranggal megtoldani, mintegy a személyes érdem örökbehagyását lehetővé tenni s ezenfelül még módot nyújtani arra, hogy azok, kik a munkát és a munkást megvetik, sokaknak nehéz munkája után vigán élhessenek. A munkást illeti meg megerőltetésének gyümölcse s az elismerés azért. Senkinek se kelljen kolduskenyérrel fizetett rabszolgamunkát végeznie.

De a földnek fölzsabadítása, mely a földtehermentesítésének mintegy természetes folytatása volna, a népteljességének is javára szolgálna. A nagyipar munkásainak bérvizonyaira kedvező hatással volna a földművesek munkájának jövedelmezősége s a sok magától kínálkozó munka eltüntetné a munkabért leszállító, mert éhező dolgoztalanok seregét, így végre megszűnnék a pauperizmus, az emberiséghez nem méltó tömegszegénység s betömetnék sok bűnnek, gonosztettnek és betegségnek forrása.

A szegények, kik arra vannak kárhóztatva, hogy szükségleteik a kezdetlegesekre szoritkozzanak, azok volnának minden irányban a leghatalmasabb fogyasztók; hivatás nélkül élni pedig és ebbe még büszkeséget helyezni, lehetetlenné válnék. Könnyen éíthető, hogy ilyformán a nemzeti vagyon, melynek öregbítésére az egész nép közreműködne s melyben mindenki munkásságának eredménye szerint részesülne, beláthatatlan nagyságúvá növekedne.

Az örökjog szűk határok közé szoritása e szerint előtérbe nyomuló követelése a szociálizmusnak. Örökjoguk okozza, hogy sok embernek nem nyílik alkalma tehetségét kifejezni, hogy ritkán győz a legjobb erő a létért folyó küzdelemben és hogy sok munkaerő elsatnyul. Nem igazság az, hogy ugyanazon társadalomban az egyik család bőségben neveli föl ivadékát, ennek fejlődését minden módon elő is segítheti de a komoly munkát követelő művelődésre a sok kínálkozó alkalmat gyakran fölhasználhatatlanul hagyja, a nélkül azonban, hogy előjogait földadná, míg a másik család a bölcsőtől a sirig nyomornál mást alig ismer meg s abba sok szép és hasznos tehetséget elfolytani kénytelen.

Az egyes embernek már azért sem volna szabad szerzeményét kizárólag utódaira hagyni, mert a társadalom intézményei tették munkáját gyümölcsözővé. A társadalom, midőn az örökbehagyott vagyont nagyobb részében magának követeli, csak visszaveszi, a mit élet-hosszigan való élvezetre tagjainak kezére adott, vagy megszerezni lehetővé tett.

Gazdaságilag is nagyfontosságú, hogy a fölhalmozott vagyon egy helyben, vagy egy kézben mozdulatlan ne maradjon, hanem hogy forogjon, folyton-folyvást új és új vagyont terentsen, a gazdasági egyenlőtlenségeket folytonosan újból kiegyenlítse. A közös, nemzeti vagyon, mely nem zárja ki azt, hogy saját szerzeményünk is legyen, igaz kifejezője volna a közjólétnak s arra tanítana bennünket: hogyan kell a magunk érdekét a közérdekkel összeegyeztetni.

Továbbá azt tanítja a szociálizmus, mint az egyenlőség alapvetője, hogy minden embernek legyen alkalma, szellemét fejleszteni és művelni, tehetségeit kifejteni, hogy életét a lehetőség szerint széppé és hasznossá tehesse. Senki se követelhesse az iskolakötelezettség leszállítását, hogy olcsó napszámosokat kaphasson; senki se használhassa föl a nép itéletnélküliségét butító tanok szuggerálására és senkise alapíthasson többé káros hatalmat a nép tudatlanságára.

Ez pedig díjlan iskolai oktatást tételéz föl minden fokozatán a tudásnak s állami támogatását a tudni és tanulni vágyóknak. Így végre megszűnnék a nép kiskoru lenne, nem vezetnék senki által porácon s ekkor lehetne csak joggal a nép akaratáról és a közvéleményről szólni.

Az előadott kívánalmak képezik a szociálizmusnak mozgató sarkpontjait. A miket hozzá szoktak csatolni,

azok vagy folyományaik, vagy mai viszonyaink közt is kivihető intézkedések, például a munkás védelmére és életbiztosítására vonatkozók. Bizonyos az, hogy a szociálizmusnak a mondottakban foglalt elvei képesek egyedül a vallás és a törvény ígérte, de írott malaszt-nak maradt, bár soha abszolotul nem követelt egyenlősé-
gét az embereknek valóvá tenni. Ezek az elvek utját egyengetnék a gazdasági igazságosságnak, azonkívül erkölcsösek és erkölcsnemesítőek, — mintegy arra te-remtettek, hogy áldásos tanai legyenek a vallásnak.

A korunk szellemének megfelelő új vallás pap-ját következőleg képzelem:

Folyton fejlesztett modern tudás, képmutatásra nem szoruló, egészséges, helyes emberi érzés és elfo-gulatlan, találó ítélet az, mi a papot jellemezze. Theo-logiai szofizmák helyett az evangélium szellemét s nemzete szellemi vezéreinek és különösen a természet-tudósoknak tanításait tegye magáévá. s ahelyett, hogy vizet prédikál, míg lopva bort iszik, hasson az új pap népe erkölcsének nemesítésére a műveltség terjesz-tése által. Tudja meg a nép, hogy jó erkölcsieért nemcsak a tulvilágon nyeri el jutalmát, hanem már a itt e földön is, mert embertársai tiszteletét szerzik meg neki, mert egészségét, erejét és vagyonát oltalmazzák meg s mert azzal, hogy a társadalom javát szolgálják, saját külön érdekét is előmozdítják. S ne a türelmet-lenség legyen a pap főerénye, miután annak föltétele egy uralkodó egyház hatalmaskodó felsőbbsege és a hitfelekezeteknek egymás ellen táplált gyűlölete.. Nem is szabad abba a helgzetbe jutnia, hogy türelmetlen-séget gyakoroljon, mert ő az igazság zászlójára eskü-dött, s a hol az igazság kiderítve nincsen, ott az el-térő vélemények mind teljesen egyenjoguak. Főerénye az evangéliumon alapuló kultúra előbbvitele legyen.

Sok idő fog ugyan még eltelni, míg a szociáliz-mus győzni fog, de a napirendről nem vehető le többé. A népnek helyenkint tapasztalható önérzetre jutása s a munkásosztálynak haladó szellemi fejlődése azt mu-tatják, hogy föltartóztathatatlanul dagad az ár, mely a mai társadalmi rendet eltemetni készül. A nép, félig ösztönszerű, félig öntudatos vágyódásában, tévedhet mindabban, mit helyzetének javítására ma tesz; a szo-ciáldemokraták ellen emelt vádak alaposak lehetnek akár mind: a szociálizmus által kitűzött cél mégis ér-demes arra, hogy feléje türekedjünk.

Legkevesebb megrázkodtatással volna e cél elér-hető, ismétlem, ha a modern világnézetet egy vallásba lehetne foglalni. Ehhez egy reformátor szükséges, ki, fölruházva a tudás minden fegyverével, a beszéd meg-győző erejével, a népet a fölvilágosodás felé vezetné. Így készítve el a talajt, így vetve el a magot, gyö-nyörően kelne ki a vetés és áldott volna a termése. De hol van a reformátor?

Romulus

Isten ígéje.

József életéből.

Moz. 47, 11—21.

Gyermek koromból emlékszem, hogy Dávid tör-ténete nem volt előttem már olyan érdekes, mihelyt király lett belőle. József története is elhalványul a gyermek előtt, amikor odáig ér, hogy vágyainak cél-ját elérte és öreg atyját keblére ölelte. Ez után már nem olyan érdekfeszítő az ő története.

A legtöbb embernek élete már nem vonzó, ha jól megy a dolga és elérte célját.

Mégis találunk elég szép és megkapó részleteket, József életében azután is, amikor már a boldogság révpartjába evezett. Nagyszerű az ő jellemében az, hogy a nagy szerencse közt és magas dicsőséges helyzeté-ben sem bizakodott el. Nagy nivalatában is ápolja az övéihez való benső és gyöngéd szeretetet. Különösen szép vonás az ő életében az, hogy öreg atya iránt hálát és tiszteletet tanusított az ő fényes hivatalában is.

Ott áll József az ő atyjának halotti ágyánál. El-mondhatod te is kedves atyámfia magadról azt, hogy szülőd iránt való hála kötefezettségnek megfeleltél? Az ő élet estéjét a lehető kellemetessé titted-e? Ho-gyan állsz meg atyád és anyád koporsója mellett, ha bánat-könny vegyül panaszodba a felett, hogy sokat mulasztottál a jó szülőkkel szemben?

Jakab magához hívatta Józsefet, amikor érezte, hogy utolsó órája közeledik. Megelőzőleg tudjuk az írásból azt, hogy József gazdag ajándékkal és táplá-lékkal halmozta el öreg atyját. Boldog érzés az, ha szülőink életestéjét a hála és jótett gazdagságával aranyozhatjuk meg.

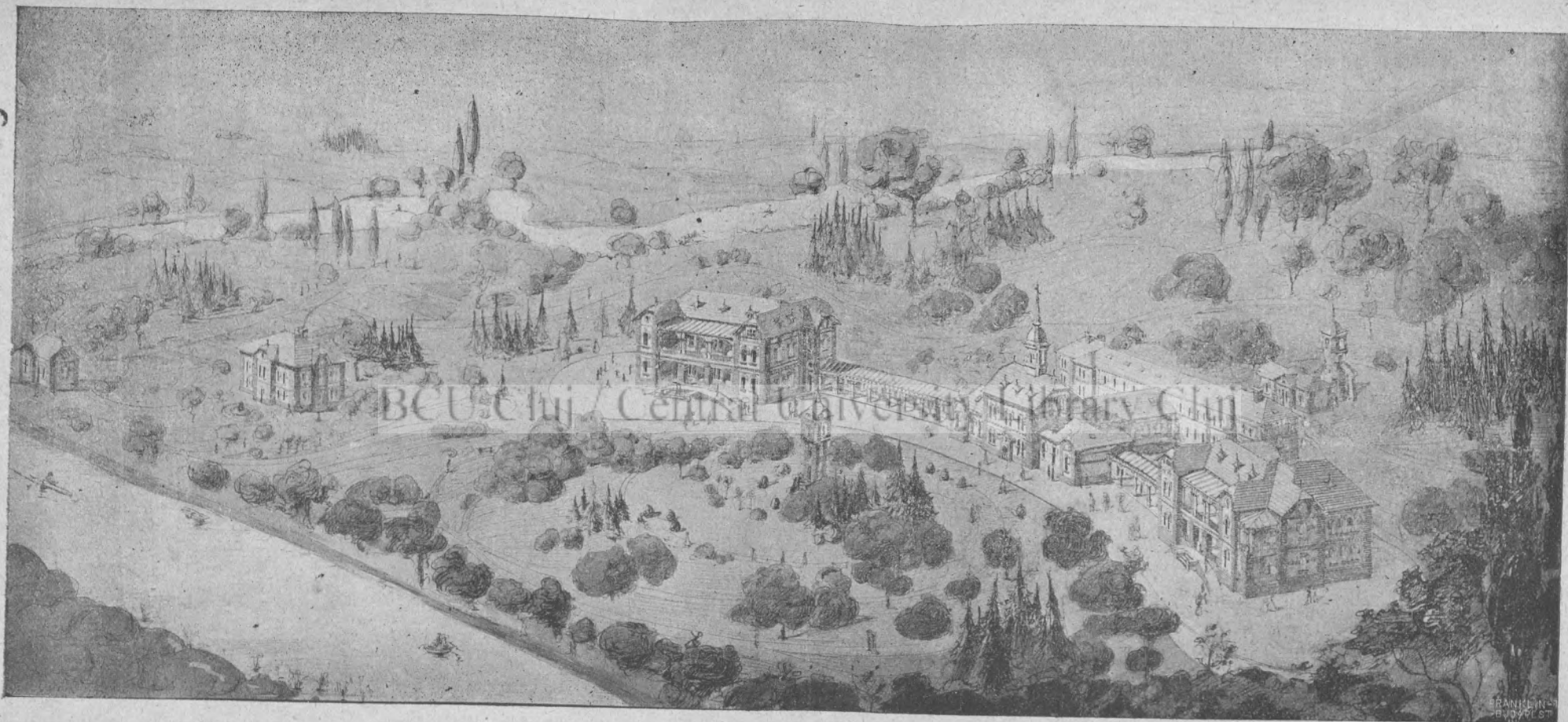
Az öreg Jákobnak sokszor volt eszében a halál gondolata. Mikor Józsefnek széttépett, véres ruháját meglátta, megjósolta azt, hogy nemsokára a halottak országába fog utazni. Mikor pedig megtudta, hogy fia él, akkor ez volt első szava: Most már szívesen halok meg. A tiszteletre méltó pátriárcha aggkorában már nagyon elgyengült, s ezért emlegette oly gyakran a halált.

Utolsó órájában volt még egy kérése a fiához, Józsefhez. Ez az ő temetésére vonatkozott . . . Nem azt kérte, hogy fényesen és pompával temessék el. Nem kérte, hogy piramist építsenek sirjához. — Csak az volt az utolsó óhajtása, hogy szülőföldére, Kanaánba vigyék holttestét s ott temessék el őt, ne pedig Egyptomba.

Aki pedig dicsekedik, az Úrban dicsekedjék.

Mert nem az kedves, aki magát dicséri, hanem az, akit az Úr dicsér.

Pál II. levele 10: 17—18.

Az alföldi népszanatorium Békéscsabán, a tüdőbetegek számára.

Kegyesség útja.

Egy kapitány, a ki nincs készen az utra I

A „Sirály” tengeri hajó egy hosszabb ut után már közelgetett a part felé. Egy reggel azonban a hajó utasai csodálkozva vették észre, hogy kapitányuk a rendes időben nem jelenik meg a fedélzeten. Az éjjeli virrasztástól kimerült kormányos is alig várta már felmentését. De a kapitány csak nem jött, mire azután ő maga szaladt le a lépcsőn és kopogtatott szobája ajtaján. Kopogására egy gyenge, halk hang válaszolt és ő belépve, kapitányát ágyban fekve találta. Hirelen betegedett meg és már órák hosszat feküdt így, egészen tehetetlenül. A kormányos ijedt kérdéseire azután ezeket mondta a beteg: „Nem jövök én már többé fel a fedélzetre, mert érzem, hogy végóráim közelgetek.” „De ne beszéljen így, édes kapitányom, szólt a kormányos, amíg él, mindaddig van remény is, hogy felgyógyul. Majd kikutatjuk mi, hogy mi a baja azután kap olyan orvosságot, amelytől feléje sem néz többé a hajnak!” A kapitány azonban csak tagadólag bólintgatott fejével. „Nem, nem, én egész határozottan érzem, hogy halálomon vagyok és amint így a csendben, oly tehetetlenül feküdtem, sok minden jutott az eszembe. Vissza gondoltam éleleimre, és kormányos, én nem vagyok kész ama nagy utra. Nem tudná-e nekem megmondani, szólt a kapitány nagy félelemmel és szomorúsággal, vajjon mit tegyek, hogy félelem és rettegés nélkül tudjak megjelenni az Isten előtt?”

A kormányos ezen nem várt komoly kérdésre nagy zavarba jött. Izgatottan dadogá: „Nem hiszem, hogy erre megtudnék Önnek felelni, kapitányom. Én soha sem gondoltam erre. De én azt hiszem, hogy az én életemben nincs is annyi igaztalanság, mint a máséban, én mindig igyekeztem kötelességemet teljesíteni és nevémen semmi sötét folt sincs. Biztos vagyok abban, hogy ezt Ön is elmondhatja magáról.” A kapitány nagyot sóhajtott. Itt nem volt semmi segítség számára. Kis vártatva így szólt: „Küldje ide kérem S. hajóslegényt, az talán megfelel majd kérdéseimre? De a hajóslegény sem tudott felvilágosítással szolgálni. Ő sem tett soha semmi különös rosszat életében és igen keveset gondolt ezekre a dolgokra, mert azt hitte, hogy elég ideje lesz majd vénségében az örökkévalósággal foglalkozni.” Így feküdt azután a szegény kapitány kis kajütjében egész reménytelenül, lassan haldokolva. A bevett orvosság sem kasznált semmit. Egyenként maga elé rendelte a kis hajó összes személyzetét és mindenkinek ugyanazt az egy kérdést tette fel. De senki sem tudta az ő sötét lelki világába egy kis világosságot hozni.

„Az összes személyzet itt volt-e már nálam?” kérde a kapitány a kormányostól, aki ágya mellett örködött. „Igen kapitány uram mindnyájan, csak Vilmos, a kis hajóinas nem. De hiszen ő ugyem tudna kérdésére felvilágosítással szolgálni, miután mi meglett idős emberek sem tudunk arra megfelelni, hogy tudna, ő! Hanem a kapitány nem nyugodott meg erre az okoskodásokra, hanem magához hívatta a kis hajóinasat is. Ez szeretettel és mély részvétellel hallgatta végig kapitánya kérdését és igen elszomorodott lelki gyötremein. Kis idő múlva így szólt: „Édes kapitány uram én félek, hogy én sem segíthetek magán, de szabad-e elhoznom az édes anyám Bibliáját melyet

azzal az ígérettel vettem át, hogy naponként fogom olvasni?”

„A Bibliát, ismétlé a haldokló, valaha én is olvastam. Igen, hozd csak el.”

Vilmos sietve hozta el szeretett Bibliáját és Ézs. 53 részét kezdé fölolvasni. Az ötödik versnél megállt S így szólt: „Szabad-e ezen verseket úgy olvasnom, amint azokat édes anyám olvastatta odahaza vélem.

A kapitány beleegyezésére azután Vilmos a következő verseket ünnepélyes hangon így olvasta:

„De Ő. R. Vilmos álnokságaiért sebesített meg, R Vilmos büneiért rontatott meg . . . .

„Várj csak fiam” kiáltott fel hirtelen a kapitány és egy reménysugár csillant föl báyadt arcán. Olvasd ezt még egyszer és olvasd lassan.” A fiu újból elolvasta a fenti Igét s a kapitány mondatról mondatra ismételte szavait, Vilmos neve helyett azonban a saját nevét ejtette ki. Hála és meghatottság könnyei peregtek végig viharedzett arcán és nagy békesség töltötte most már be zaklatott szívét.

Utolsó perceiben így szólt még Vilmoshoz: „Köszönöm, édes fiam, nagy szolgálatot, igen, nagyobb tettel, mint bárki más is az életben nekem valaha tett. Megmutattad nekem az Úr Jézust. A kinek a sebeivel gyógyultam meg. Igen az ő sebeivel gyógyult meg, oly nagy bűnös, mint D. János kapitány.” Ezek után pedig az Úr Jézus vérebe vetett teljes hittel és bizalommal békességben zárta le szemeit e földi élet számára.

Csend, békesség e büntelt világban?

Hol Jézus vére szól ott béke van.

Egyháztársadalmi élet

— **A marosi egyházmegye egyházi értekezlete Mező Bándon.** E hó 12-én impozáns ünnepélyek színhelye lesz Mezőbánd s ottani retormátus egyházközségünk, amely alkalommal évi rendes közgyűlését fogja megtartani a marosi egyházmegye egyházi értekezlete Örömmel értesülünk, hogy erre a népnepélyre az egyházmegye minden részéből egybe fognak seregelni a lelkészek, világiak s az ugynevezett *mezőség* községeiben szorványosan élő magyarország sorsa s az eloláhosodással szemben követendő eljárások módja is szcba fog kerülni.

— **Nemzetközi protestáns gyűlés Romában.** Romából írják: A római methodista egyház épületében pünköszt hétfőjén nyílt meg a protestánsok első nemzetközi gyűlése. Romában már régen vannak valdensi protestánsok. Még most is látható a régi épület, amelyben a mult században istentiszteletüket tartották. 1888-ban methodista misszió telepedett meg az örök városban s az amerikai protestánsok támogatásával hatalmas négyemeletes palotát építettett, amely most a nemzetközi gyűlés helyéül szolgál. Pünköszt vasárnap a középponti helyiségben isteni tisztelet volt, amelyen Hartzel afrikai apóstok beszélt az evangéliumi egyházak missziói föladatairól. Azután Urvacsoraosztás következett. Először a világ minden részéből összesereglett lelkészek vették föl az Urvacsorát. Hétfőn d. e. 10 órakor nyílt meg a kongresszus ezernél több küldött részvételével.

Amerika és Kanada mintegy 450 követel szerepelt: Nagy-Británia 360 követet küldött: képviselve van Európa minden országa. Egyiptom, Dél-Afrika, India, Japánország, Kína, Ausztrália. A termet számos

lobogó disziti. A falakon több nyelven olvasható az a bibliai mondás, amelyet Pál apostól írt Rómából egy keresztyén gyülekezetnek: „Üdvözölnek titeket, kik Itáliában vannak.“ Az együttes gyűlés buzgó áhitattal kezdődött, amelyet Nayer világhírű londoni prédikátor vezetett. Azután Blackall, amerikai lelkész szólt a vasárnapi iskolák kiadványairól. Oly számadatokat említett, melyek világos bizonyítékot nyújtottak a vasárnapi iskolák irodalmának rendkívüli gazdagságáról. Fölhívta a jelenlevőket, hogy gondosan szemléljék meg a szomszédos teremben rendezett kiállítást. A kiállításon az egyik ablakmélyedést a magyar vasárnapi iskolák fényképei és kiadványai töltik be. Közepén egy kartonlapon olvasható a magyar vasárnapi iskolák statisztikája. Összesen 203 vasárnapi iskola van Magyarországon, de ez a szám szegyenletesen kicsiny a magyar protestáns egyházak számához (3000) viszonyítva, mégis örvendetes emelkedést jelent. A délelőtti gyűlést Gordon Gray olasz tudós előadása zárta be Pál emlékei Rómában címmel. Délután a különböző európai országok küldöttei tettek jelentést, közöttük Forgács Gyula budapesti református lelkész is, ki igyekezett megértetni a minket megelőző nyugattal, hogy nálunk az ilyen kérdésnek sok-sok akadálya van. Este Hartzell afrikai püspök beszélt a szerezcsenéről. — Kedden délelőtt általános gyűlések voltak, délután pedig a keleti küldöttek tettek jelentést. Japánország, India, Kína és Korea küldöttei jelentették, hogy soha kedvezőbb alkalom nem volt ez országokban a kereszténység terjesztésére, mint most. Csodás eredményekről adnak számot a vasárnapi iskolai munkát illetőleg. Ott is a gyermeki lélek megayerése volt a jelen kedvező viszonyainak előkészítője és a mostani generáció bibliai oktatása lesz alapja a jövő nagy diadalainak.

— **Az erdélyi ev. ref. egyházkerület közgyűlése** úgy, amint az kihirdetve volt, f. é. május 25-én d. e. 10 órától kezdve tartatott meg Kolozsvárt. br. Bánffy Dezső egyházkerületi főgondnok elnöklelte alatt. A közgyűlésen heves viták folytak az új zsinati törvények életbeléptetése alkalmából szükségessé vált szervezeti választások, különösen az egyházkerületi közgyűlési tagság kérdése felett. Ezenkívül nagyobb mozgalmat idézett elő a gyakorlati theologiai tanári tanszék betöltésének ügye s ebből a Ravasz László theologiai magántanár neve került ki győzedelmesen.

A közgyűlés után buzgó indulattal óhajtjuk, hogy vajha a békesség lelke szállana reánk s az reávezetne egyházi közéletünk rendezésére s ennek utána az egyetértő, éltető munkára.

H i r e k.

Olvasd a bibliát!

Az Isten képre teremtett ember.

(Mózes I. k. 1. r. 26. v. 2. r. 3. v.)

Az egész teremtés készen volt és már létezésével is dicsérte teremtőjét. Most az embert alkotta az Úr, kinek képességet adott, hogy csodálja a teremtett világ nagyszerűségét s hogy szóval is dicsérhesse Őt, ki mindeneket létrehozott. A hetedik nap megszentelésével pedig külön időt rendelt nekünk az Úr, a mikor hatalmát, bölcsességét és szeretetét áldhatjuk.

Aranymondás. Tudjátok meg, hogy az Úr az Isten, ő teremtett minket és nem mi magunk; ő népe vagyunk és az ő mezejének juhjai. 100. Zsolt. 3. v.

Oktató jegyzetek:

I. Az ember teremtése. Az Isten teremtett minket; nem csupán úgy, mint a többi lényeket, kiknek teremtésénél az Úr csak szólt. Az embert formálta; több szeretetre vall ez. Az embert az egész teremtés koronájává rendelte. Mint a hogy mindig azt magasztalja fel az Úr, a mi haszontalannak látszik, úgy föld porát is arra választotta, hogy abban lakozzék az Isten képmása. Ertelmet adott hogy megismerhessük teremtonket; képességet, hogy szólhassunk és dicsérhessük az Urat; ssentséget, a melyben Isten tisztasága, bölcsessége és szeretete nyilvánul. Ilyen volt az első Ádám; és mivel az első emberben a bűn által elveszett az Istenhez való hasonlatosság, azért teremtett az Úr egy második Ádámot a Jézus Krisztusban, ki ismét helyrehozta, a mit az első elvesztett. Ő mi bennünk is akar lakozni; Öltözzük fel azért ezt az új embert. (Eféz. 4, 24.)

II. A földi élet legnagyobb áldása. Isten gazdagon megáldotta az első embert; gondoskodott arról, hogy boldogan, örömben, gond nélkül tölthesse életét. Uralkodóvá tette az egész természet fölött. De mindennél nagyobb áldás az, hogy rendelt egy napot, a melyet meg kell szentelnünk; ha az Úrnak eme törvényét megtartjuk, akkor nemcsak a mi fáradt testünk veszen új erőt, hanem a mi lelkünk is érez valamit abból az örömből, a mit Isten a hetedik napon érzett. Akkor Isten képe tökéletesedik mi bennünk, akkor előérzetét élvezzük annak az örökkévaló mozgalomnak, mit az Isten az ő népének készített.

Az ó-korban élt egy híres művész, ki egy remek szép szobrot készített. Arra oly csudálatosan véste rá saját nevét, hogy ha valaki e nevet ki akarta volna törölni, annak az egész szobrot össze kellett volna zúzni. Az Isten az ember lényébe is belevészte szent nevét s ha valaki elveszti az isteni bélyegzet az elveszti emberi méltóságát is.

— **Kún Bertalan miskolczi ev. ref. püspök 40 éves jubileuma.** Miskolczon az elmúlt kedden, ünnepelte meg közgyűlés keretében a tiszáninneni ev. ref. egyházkerület miskolczi püspökének, az érdemes 91 éves Kun Bertalannak papsága 40 éves évfordulóját. Az ünnepség a Kossuth utcza ev. ref. templomban folyt le, melyet a közönség zsufolásig megtöltött s hová az ősz főpapot küldöttségileg hívták meg. A lélekemelő ünnepséget Radácsi György sárospataki főiskolai tanár hálaadó imával nyitotta meg, majd Metzner Béla, mint legidősebb egyházmegyei gondnok, üdvözölte meleg, emelkedett beszéddel az agg főpapot az egyházkerület nevében, míg Rácz György dr. a miskolczi egyházközség üdvözlését tolnácsolta szép beszéddel. A beszédekre Kún Bertalan püspök megható beszédet mondott, mely után az egész gyülekezetet megáldotta. Az ünnepség közben az ev. ref. felsőbb leányiskola énekkara énekelt nagyon szép karénekeket. A fényes és meleg ünnepségen a miskolczi összes egyházak egyházi és világi fejei képviselve voltak, de megjelentek ott az összes hivatalok képviselői is Kun Béla főispánnal az élükön, nemkülönben a helyörség tisztikái is. A fényes jubileumon igen sok vidéki előkelőség is részt vett, nemkülönben teljes számban a kerület papsága és esperesei. A tavaszi közgyűlésen különben a jubiláns püspökkel együtt társelnökként Vay Elemér báró egyházkerületi főgondnok elnököl. A jubileumot délebben a Horváth-szállóban 200 teitékű banket rekesztette be.

Hirek az országból.

— **Erdély közigazgatási beosztása és az erdővidéki székelyek.** Az erdélyi Erdővidék 22 községének, Baróth, Bodos, Nagybacon, Szárazajta, Zalánpaták, Köpec, Miklósvár, Középajta, Nagyajta, Bölön, Ürmös, Ágostonfalva, Alsórákos, Felsőrákos, Bibarcfalva, Kisbacon, Magyarhermány, Olasztelek, Erdőfüle, Bardoc, Száldobos és Vargyas polgárai 1800 aláírással ellátott emlékiratban azzal a kérelemmel fordulnak a belügymi-

niszterhez, hogy ezt a most három vármegyéhez (Udvarhely, Háromszék, Nagykükküllő) tartozó községeket a törvényhozás beleegyezésével egyesítse és Brassó vármegyéhez csatolja. Megszivlelésre méltó emlékiratukból, amelyben fontos nemzeti érdekekkel okolják meg kérésüket, kiemeljük a következőket:

A mai viszonyokat vizsgálva, megállapíthatjuk, hogy a Királyhágón tuli részek közigazgatási beosztása a magyarság erejének korlátozását, a nemzetiségierek erejének növelését van hivatva apolni.

Ennek legalább részbeni megváltóztatására a haza érdekei szempontjából azon alázatoskeréssel járunk a Baróton 1906 évi dec hó 30 án tartott népgyűlés határozatából nagyméltóságod elé:

Méltóztassék Brassó, Háromszék, Udvarhely és Nagykükküllő vármegyék 1876. XXXIII t. c. illetve az 1877. I. t. c. által szabályozott határvonalainak a választói kerületek megállapításával kapcsolatosan leendő megváltóztatása s ugy az állami érdek, mint a lényeges helyi érdekek szempontjából leendő ujbolí szabályozása iránt saját hatáskörében a szükséges lépéseket megtenni s erre vonatkozólag Magyarország országgyűlése elé törvényjavaslatot benyújtani.

Az állami és helyi érdekek összeegyeztetésével a leghelyesebb, legradikálisabb megoldás az volna, ha Brassó és Háromszék vármegyék, továbbá Nagykükküllő vármegyéből Ürmös, Agostonfalva és Alsórákos községek, Udvarhely vármegyéből Felsőbibarcfalva, Bardoc, Magyarhermány és Kisbacon községek Brassó székhelylyel egy vármegye keretében egyesítenék.

Ekkor itt 160 000 főnyi magyarsággal 84 000 román és szász állana szemben. Ez egyszersmindenkorra kizárná, hogy e területen valamikor idegen áramlatok uralkodhassanak.

E csatolás egyuttal a ma Brassó megyében élő s a magyar szellem befolyása alatt egyáltalán nem álló 63 000 főnyi nemzetiségnek magyar érdekkörbe vonását is jelentené s emellett az egész terület kereskedelmi és szellemi központjának, Brassó városának — mely ma féktelen nemzetiségi üzelmek egyik főfészke — rohamos megmagyarosítását is maga után vonná.

Azon esetben, ha nagyméltóságod a fenn kért egyesítést kivihetőnek nem találná, akkor is a brassó megyei 31.000 főnyi magyarság befolyásának és erejének emelése s egyuttal a helyi érdekű hátrányok megszüntetése végett kérjük az előbb részletezett községekből álló Erdővidéknek egy járássá alakítása mellett Brassó megyéhez leendő csatolását

Ekkor is a magyarság a szászokkal és oláhokkal szemben viszonylagos többségbe játna, sőt az iri községeken felül Brassó vármegyéhez már fekvésüknel fogva is csatolandóként jelentkező Hidvég, Árapatak és Erőd községek magyarságával egyutt az abszolút többséget is megközelítené.

De még akkor is, ha a Brassó megyéhez leendő csatolásnak akadályai volnának, e vidék népének anyagi és szellemi megerősítése céljából kérelmezzük a már említett erdővidéki 22 község közigazgatási és igazságszolgáltatási egyesítését.

Az érdekes adatokban bővelkedő igaz hazafiui érzéstől áthatott memorandumot í hó 31-én küldöttég nyújtja át Andrassy Gyula gróf belügyminiszternek. A küldöttég vezetője az odaváló születésű Benedek Elek lesz.

Kardos Jula.

Elbeszélés.

— Irta Gyarmathy Zsigáné. —

I

Volt neki — már mint Julának — egy szelid szép húga . . . de volt előbb egy apja, egy konok vén székely, s ki, ha egyszer fejébe vett valamit, azt ugyan onnan ki nem verhetette semmi. Így többek közt halála napjáig az volt a szent meggyőződése, hogy háboruk alkalmával az embert csak puskával, a falut csak ágyuval lövik; mert hát ő szemével látta, hogy a forradalomkor meglőttek egy falut az ágyuval. Es most el nem hitte volna a világon senkinek, hogy néha másként is történhetnék.

Jula egészen örökölte az apja konokságát, az ő fejéből sem lehetne kiverni azt, ami egyszer oda befészkelte magát

Az öreg székely meghalt és az életrevaló két leánya elhatározta, hogy cselédnek áll; a házat és pár darab földcsékjőket kiadják bérbé; néhány évig szolgálnak, s ha szereztek valamit, akkor haza kerekednek s maguk folytatják a gazdálkodást.

A hug aztán szerzett is valamit, de azt nem lehetett állítani, mintha ennek örvendett volna Jula. Mikor megtudta, egészen kékre vált a piros arca. Egy pillanatra mereven állt, azután szemei szikrát hánytak, mint egy tigris, úgy szökött a hugra; de a mint érezte a fiatal teremtes reszketését, erőt vett az indulatán, — nem fojtotta meg, csak elodította magától, aztán egy hatalmasat toppintott, s kiáltott valamit, egy nagyon rosz szót, mire a hug rémülten kiállt fel:

— Jula néne!

— Hallgass! És eltakarodj a szemem elől te haszontalan, te cudar! — Hangja ugy recsegett, mint mikor a tilón száraz kenderet törnek.

Kata összekulcsolta kezét és esdve tekintett rá:

— Légy irgalmas, Jula néni, csak addig ne üzz el . . . na, tudod te már, hogy meddig . . . A tájt hazakerül a katonaságtól Vince is, s nyomban összekelünk.

— Megmondtam, hogy takarodj, tüstént pusztulj a szemem elől.

II.

Egy évig nem tudott a néne semmit róla: ne is tudjon, nem is kell! Ugy veszi, hogy soha sem is volt huga. Egy év mulva jött a levél, s abban a levélben Katica azt remélte, hogy azóta tán Isten ő szent fel-sege csak meglágyította Jula néni szivét; bizony, ha tudná, mily irtozatos nyomort állt ki egy fél éven keresztül, megsajnálú. De aztán hazakerült Vince, összekeltek és . . . és a gyönyörű kis leányuk most már éppen kéthónapos, a tüzes, fekete szeme szakasztott a Jula nénié, Julának is keresztelték és nagy lenne az örömük, ha meglátogatná őket. Hála a jó Istennek, most már élhető módban vannak: egy tehénkéhez is jutottak . . . mindazonáltal, ha Jula nem jöhetne, maguk keresik fel . . .

— Én sem megyek ti, se jöjjetek — kiálltott. Aztán haragos szivének fellázadt dobbanásával írta a levelét:

„Csak maradtatok, nem kívánlak látni! Ami egyszer szegyen volt, szegyen marad itéletnapig . . .”

Iratott volna még többet, még erősebbet is: de hát idegen ember mégse tudja azt meg, mily hevesen gyűlöli a hugát. Ugy gőlöli, mint egykor szerette, éppen úgy. Meg tudott volna halni azért a szelid szép kis hugért: most pedig meg tudná ölni!

Aztán két évig nem hallott róla semmit, ne is halljon, nem is kell! . . .

Két év múlva megint levél jött, egy fekete szemű kis leánynak egy fiu testvérkét rendelt a Jó Isten. De Katica beteges, nem tud felépülni, ha a néne megszáná és segítségére jönne, bizony istenes dolgot cselekednék . . . Különben is nem lenne elhamarkodott dolog, hogy megbocsásson már és szeresse ismét hugát, aki úgy epekedik utána, mivel hogy mindig nagyon szerette, stb. . . .

Ha szerettél volna, nem borítasz rám ekkora szégyent! --- Ezt akarta megírtni, de aztán csak nem iratott semmit, jobb azt abba hagyni. Amit egyszer kimondott, az meg van mondva: neki nem testvére, nem kell!

S ezután még nagyobb erővel látott a nehéz munkáoz. Mindent maga végzett. Ugyan miért adná kaszásnak a drága pénzt, mikor az sem tud olyan rendet vágni, mint ő. Aztán, ha egy nap learatja a búzát, másnap maga is csak úgy kévébe kötheti, mint akármelyik férfi. Nem, a pénzt nem adja ki, meg kell azt kuporgatni az öregségre, majd akkorra, mikor nem lesz ereje munkálkodni. Neki már senkije sincs, hát előre kell nézni. Ezen okból nem költött még a ruházatára sem: összefoltozgatta a régit és abban járt s egy fazék étel elég volt neki egy hétre; kenyeret is ritkán süttött, mert a lágy gyorsabban fogy. El is neveztek „fösvény“-nek, a mit aztán kibővítettek „fösvény vén leány“-ra. Meg is felelt a nevének ember ségesen, mert a családi örömek a testvéri szeretet helyét immár csak a szerzési vágy töltötte-be.

Egyszer a szeme megfájult; de orvoshoz nem ment, mert annak fizetni kell; hanem a szem is drága portéka ám, azt sem szabad veszendőbe hagyni! Ennek okán felkerekedett és megindult jó három napi járó földre, ott van a „Büdös“ barlang, majd meggyógyítja az ingyen. Meg is gyógyította, de azért felfogadta, hogy oda többet még sem megy többször. Ott felette közel jár az emberhöz a halál néha érezni is lehet a megborzogató legyintését. és akkor olyan különös érzések fogják el. Aztán a kénes, gőzös párában minden megjelenik, a mit nem akar látni. A gőzökben mintha megcsillanna egy tühegyni fényesség, a miből egy pillanat alatt olyan ismerős szempár lesz; kékes fényben uszva épen akkor feltekint rá esdő kére ssel, midőn a halál csak egy lélekzetnyire van . . . Hess! aztán elüzte magától a látományt, a mint elüzte egykor a fiatal leányt is. . . Nem, nem megy abba a barlangba többet, inkább kész fizetni a doktornak is!

(Folyt. köv.)

A Dr. Schmidt G. főtörzsorvos és physikus által feltalált hires

FÜL-OLAJ

megszüntet gyorsan és alaposan időközi **süketéget, fülfolást, zúgást és nehézhallást** még idült esetekben is. Ára üvegenként használati utasítással 2 frt. Kapható **Debreczenben, Kossuth-utca 8. szám** az „Arany Egyszarvu“-hoz című gyógyszerárban.

Agrár takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhelyt.

Teljesen befizetett alaptőke egy és fél millió korona.

Fióktézetek és kirendeltségek:

Csikszereda, Gyergyszentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sz.-Udvarhely, Sepsiszentgyörgy és Székely-Keresztur.

Jelzálogkölesőneket nyújt földbirtokra és bérházakra legjutányosabb feltételek mellett, ugyszintén **törlesztéses kölesőneket 300 koronától** kezdődőleg a törlesztést és kamatot magában foglaló fél évi részletfizetések ellenében **4 1/2 o/c alapkamattal.**

Leszámitol 6 hónapig lejáratig terjedő váltókat, utalványokat és adósleveleket.

Elfogad betéteket könyvecsére, folyó, vagy cheque számlára és azokat rendszerint **fe'mondás nélkül fizeti vissza**

Bank és pénzváltó osztályunk üzletköre:

Értékpapir, idegenpénzek vétele és eladása.

Tőzsdei megbízások.

Sorsjegyek eladása letétjegyre letétjegyre és egyenlő havi részletfizetésre. Az első részletfizetése után a sorsjegyekre eső nyereség már a vevőt illeti.

Kölesőnök nyújtása értékpapirokra.

Osztálysorsjegyek elárúsítása helye. Szelvény-beváltás.

Letétek. Elfogadunk értékpapirokat, okmányokat megőrzésre.

Költségmentesen megvizsgáljuk mindennemű sorolás alá eső értékpapirok huzását.

Kivándorlóktól érkező pénzek, utalványok, csekkek legolcsóbb beváltási helye.

Képviseli a legrégibb és legnagyobb biztosító intézetet a „Trlesztzi Általános Biztosító Társaság“ (Assicurazione Generali) és eszközöl tűz-, üveg- és jégkárt, valamint betörés elleni, végre élet és halál elleni biztosításokat: a legolcsóbb díjak mellett.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES ÍZŰ TERMÉSZETES
HASHAJTÓSZER.

„KÖZHASZNÚ SZÖVETKEZET”

magyar nemzeti alapon álló kultur és humán-célok támogatására alakult pénzüintézet

KOLOZSVÁRT UNIÓ-UTCZA 20.

Elfogad takarékbetéteket, naptól-napig számított 5%-os kamattal mellett és a tőkekamat-adót is az intézet fizeti.

Váltó-leszámitolást és rövid lejáratu jelzálogkölcönök folyósítását kedvező föltételek mellett eszközli.

Tisztviselői törlesztő kölcönöket folyósít 10—12 évi törlesztésre.

Az intézet most van átalakulóban 300.000 kor. alap-tőkével bíró részvénytársasággá, hogy kitűzött feladatait hathatósabban szolgálhassa.

Egy részvény ára: 100 kor., mely apróbb részletekben, az év végéig fizetendő be.

Eddigi kezdetleges helyzetében is már

12000 koronát

osztott ki az intézet magyar nemzeti alapon álló egyházak, iskolák segélyezésére.

**A részvényjegyzések folyó évi június hó végéig
elfogadtatnak.**